การถอดองค์ความรู้จากผู้ที่จะเกษียณอายุราชการในอีก ๕ ปีข้างหน้า
“การลดการคายน้ำของกิ่งตอน”

ชื่อ นายศุภชัย จารี อายุ ๕๗ ปี ๖ เดือน
ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

ประวัติ เกิดเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธุ์ ๒๕๐๑ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

การศึกษา

- ป.๑ - ป.๔ โรงเรียนวัดกลางพรหมนคร จังหวัดสิงห์บุรี
- ป.๕ - ป.๗ โรงเรียนวัดศรีสาคร จังหวัดสิงห์บุรี
- มศ.๑ – มศ.๕ โรงเรียนสุธีวิทยา จังหวัดสระบุรี
- ปวช. สาขาพืชศาสตร์ วิทยาลัยเกษตรกรรมสิงห์บุรี
- ปวส. สาขาพืชศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตปทุมธานี
- ปริญญาตรี สาขาส่งเสริมและสื่อสารการเกษตร
  มหาวิยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

การทำงาน

- ปี พ.ศ. ๒๕๒๔ บรรจุ สำนักงานเกษตรอำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่
- ปี พ.ศ. ๒๕๒๗ สำนักงานเกษตรอำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี
- ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ สำนักงานเกษตรอำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี
- ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ สำนักงานเกษตรอำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ สำนักงานเกษตรอำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ รักษาราชการแทนเกษตรอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ สำนักงานเกษตรอำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
  ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ จนถึงปัจจุบัน

องค์ความรู้
“การลดการคายน้ำของกิ่งตอน”

การขยายพันธุ์พืช เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการเพิ่มปริมาณต้นพืช ให้มากขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำรงสายพันธุ์พืชชนิดต่างๆ ไม่ให้สูญพันธุ์ เป็นการเพิ่มปริมาณและเป็นการค้า

การตอนกิ่ง

เป็นวิธีขยายพันธุ์พืช ที่ทำให้กิ่งพืชออกรากในขณะอยู่ติดกับต้นแม่ เมื่อกิ่งนั้นออกรากมากพอจึงนำไปปลูก เป็นวิธีที่ใช้แก้ปัญหาพืชบางชนิดที่ไม่สามารถออกรากได้โดยใช้วิธีการตัดชำ เพราะการตอนเป็นการตัดท่อลำเลียงอาหารของพืช ส่วนท่อน้ำยังมีอยู่ตามปกติ จึงทำให้กิ่งที่ทำการตอนได้รับน้ำจากต้นอยู่เสมอจนกว่าจะออกราก การออกรากของกิ่งตอนขึ้นอยู่กับ ความชื้น การถ่ายเทอากาศ และระดับอุณหภูมิที่เหมาะสม

ควั่นเปลือกกิ่ง และลอกเปลือกออกขูดเยื่อเจริญที่เป็นเมือกๆ ออกให้หมด

นำตุ้มตอน ผ่าตามความยาวแล้วนำไปหุ้มรอยแผลของกิ่งตอน มัดด้วยเชือกฟางให้แน่น

เมื่อกิ่งตอนออกราก ซึ่งเกิดรากบริเวณรอยควั่นด้านบน และรากเริ่มแก่เป็นสีเหลืองหรือสีน้ำตาล มีจำนวนรากมากพอจึงตัดกิ่งตอนไปชำหรือปลูกได้

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสำคัญอย่างยิ่งต่ออัตราการรอดของกิ่งตอน เพราะกิ่งตอนมักมีปัญหาเรื่องเปอร์เซ็นต์การชำรอดต่ำ เพราะพืชนั้นเมื่อได้แสงสว่างจะเกิดกระบวนการหายใจและคายน้ำออกมาทางใบ หากตัดกิ่งตอนในช่วงอุณหภูมิสูง แล้วนำไปชำเลย หรือแม้แต่ตัดแต่งกิ่งออกบ้าง เพื่อลดการคายน้ำ แต่ก็ยังมีเปอร์เซ็นต์การรอดของกิ่งตอนน้อยอยู่ ก็เพราะว่าเมื่อเราตัดกิ่งตอนซึ่งกิ่งตอนยังมีการคายน้ำอยู่ปกติ แต่เราไปตัดท่อน้ำท่ออาหารของพืชออกไปรากใหม่ที่อยู่ในตุ้มก็ยังไม่สามารถหาอาหารได้มากพอทำให้ใบเหลืองและใบร่วงกิ่งตอนก็ตายในที่สุด

หากต้องการให้กิ่งตอนมีเปอร์เซ็นต์รอดตายสูง ควรลดการคายน้ำของพืชโดยการปิดปากใบ โดยวิธีแบบง่ายๆ คือ เมื่อตัดกิ่งตอนซึ่งควรตัดตอนเย็น แล้วนำไปจุ่มน้ำให้ท่วมทั้งกิ่งทิ้งไว้ประมาณ ๒๐ นาที จึงไปปลูกหรือชำต่อไป

วิธีการชำ

ดิน	๑	ส่วน
ขี้เถ้าแกลบ	๑	ส่วน
ขุยมะพร้าว	๑	ส่วน
กาบมะพร้าว	๑	ส่วน

ชำกิ่งตอนแล้วนำเข้าอบ ประมาณ ๑๕ วัน วิธีนี้ผลลัพธ์เป็นที่น่าพอใจ
เปอร์เซ็นต์การรอดเพิ่มมากขึ้น

ติดต่อสอบถามเพิ่มเติม
นายศุภชัย จารี
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
สำนักงานเกษตรอำเภอบางปะหัน
เบอร์โทร : ๐๙๒-๒๔๗๓-๙๑๗

ผู้บันทึกความรู้ นางสาวพิมพ์ประไพ ปังพิมาย ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ สังกัด สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กรมส่งเสริมการเกษตร
ติดต่อได้ที่ สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง โทร ๐-๓๕๓๕-๙๕๔๕